

Ekonomisk riskanalys: Bokslut 2025 mot RAM-budget 2027–2032

När bokslutet för 2025 läggs ovanpå rambudgetens förutsättningar framträder en väsentligt mer komplex ekonomisk bild än vad respektive dokument ger vid handen var för sig. Denna bilaga sammanfattar de viktigaste observationerna och deras strategiska implikationer för perioden 2027–2032.

1. Det starka bokslutet – delvis en illusion

Bokslutet 2025 redovisar ett resultat om 212 mnkr, motsvarande 5,7 % av skatter och statsbidrag. Det är nästan tre gånger bättre än det budgeterade resultatet på 70 mnkr. Men bilden nyanseras kraftigt när man gräver djupare.

Nyckeltal	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse
Årets resultat	212 mnkr	70 mnkr	+142 mnkr
Balanskravsresultat (justerat)	65 mnkr	-70 mnkr	Engångseffekter: ca 147 mnkr
Resultatnivå	5,7 %	1,9 %	Planerat från 2026: ~2 %
Kommunskuld (ingående)	~3,0 mdkr	–	Plan 2029: 4,4 mdkr

Varför resultatet är stärkt av engångseffekter

- Riktade statsbidrag till Trygghet och stöd: ~45 mnkr (varav äldreomsorg 11,5 mnkr + hälso- och sjukvård 3,2 mnkr i engångsbelopp)
- Lägre investeringsutfall än plan inom skattefinansierad verksamhet
- Mild vinter 2025 reducerade driftskostnaderna i samhällsbyggnad
- Utan engångseffekterna: strukturellt resultat sannolikt under 100 mnkr

2. Sektoranalys – vad bokslutet verkligen visar

Samhällsbyggnad: +12,9 mnkr mot budget

Positivt utfall men av tillfällig karaktär: mild vinter, vakanser och högre intäkter. VA-projektet i Aröd slutade 20 mnkr över budget på grund av invasiva växter (parkslide), förorenade massor och dåliga markförhållanden. Detta är ett direkt förvarningssystem för Kexet-exploateringen som har exakt samma riskprofil.

Bildning och lärande: –5,6 mnkr mot budget

Grundskolan redovisar ett underskott om 13,7 mnkr trots 77 färre elever i kommunal regi. Kostnad per elev stiger med 1,4 % per år. Gymnasireformen GY25 och yrkesprogram driver nästa vågs kostnadsökning. Sektorn klarade total budget tack vare positiva avvikelser i förskola och sektorgemensamt.

Verksamhetsområde BoL	2023	2024	2025	Trend
Nettokostnad/barn förskola	120 tkr	126 tkr	127 tkr	+1,0 %/år
Nettokostnad/elev grundskola	106 tkr	109 tkr	110 tkr	+1,4 %/år
Nettokostnad/elev gymnasium	95 tkr	98 tkr	101 tkr	+3,0 %/år

Trygghet och stöd: +11,1 mnkr mot budget – men med reservationer

Sektorn visade ett positivt utfall men det döljer kritiska strukturella trender som direkt utmanar rambudgetens antaganden.

Köpt vård (tkr)	2022	2023	2024	2025 utfall	Budget 2026
Äldreomsorg (köpta platser)	52 922	61 623	73 068	73 837	59 098
Funktionsstöd LSS+SOL	84 563	103 044	126 617	141 833	132 187
Vuxen (SIS, HVB, socialpsykiatri)	39 328	38 476	42 993	55 118	38 807
Barn och unga (SIS, HVB, familjehem)	48 604	37 862	44 344	46 144	43 800

Noterbart: Funktionsstöd LSS+SOL har ökat med 57 mnkr (67 %) på tre år. Budget 2026 planerar ned 10 mnkr mot utfall 2025, vilket strider mot en konsekvent uppåtgående trendlinje. Detsamma gäller vuxenplaceringar.

Hemtjänsttimmar ökade med knappt 9 % under 2025 (+36 000 timmar). Sektorn erhöll ~45 mnkr i riktade statsbidrag 2025. Utan dessa statsbidrag hade Trygghet och stöd redovisat ett underskott om ca 34 mnkr mot budget.

3. Det dolda gapet i rambudgeten

Rambudgeten planerar ett resultat om ~2 % av skatter och statsbidrag. Det är under vad en kommun med Kungälv's profil borde ligga på, här handlar det om mål om 4–5 % vad ekonomer rekommenderar för kommuner i aktiv investeringsfas. Bokslutet visar varför marginalen är för liten.

Riskområde	Strukturell ökning/år	2026-budget	Risksignal
IFO: köpt vård vuxna	~10–15 mnkr/år	-16 mnkr vs utfall	Röd
Funktionsstöd LSS+SOL	~15–20 mnkr/år	-10 mnkr vs utfall	Röd
Hemtjänststimmar (äldreomsorg)	+9 % 2025	-15 mnkr vs utfall	Gul
Grundskola: kostnad per elev	+1,4 %/år	Demografisk risk	Gul
Gymnasium: GY25-reform	+3,0 %/år	Ökande	Gul
VA-projekt kustzon (Aröd-erfarenhet)	+20 mnkr vs budget	Samma riskprofil som Kexet	Röd
Riktade statsbidrag (ej garanterade)	~45 mnkr 2025	Faller bort – ej struktur.	Röd

4. Tre varningssignaler som bokslutet bekäftar

Varning 1: Exploateringstakten är för låg

- Noll antagna detaljplaner under 2025
- Bara 75 slutbesked (färdiga bostäder)
- 6 800 planerade bostäder väntar på genomförande
- Rambudgetens investeringskalkyl förutsätter att exploateringsintäkter realiserar – men genomförandetakten är för låg för att säkerställa detta

Varning 2: Välfärdskostnaderna accelererar

- Ny socialtjänstlag (SoL 2025) bedöms kosta 10 mnkr att implementera
- Samsjuklighetsreformen 2027 läggs därutöver
- Strukturell kostnadsökning i IFO och LSS: 15–25 mnkr per år
- Nettokostnadsandelen rör sig mot 98 % redan på planerade nivåer – utan buffertar för något av ovan

Varning 3: VA-projekt i kustzon underskattas systematiskt

Aröd-projektet slutade 20 mnkr över budget p.g.a. parkslide (invasiv växt), förorenade massor, dåliga vägar, materialhanteringsproblem och framkomlighetsfrågor för räddningstjänsten. Dessa faktorer är identiska med kända risker på Kexet-området. Bokslutet är ett förvarningssystem som bör avspeglas i kalkylerna.

5. Strategiska slutsatser

Kommunen har god ekonomi i dag – men rambudgetens 2 %-resultat bygger på antaganden som bokslutet 2025 ifrågasätter. Om statsbidragen minskar, välfärdskostnaderna fortsätter öka och exploateringsintäkterna dröjer kan nettokostnadsandelen passera 100 %. Det är den punkt där kommuner historiskt tvingas till skattehöjning, investeringsstopp eller åtstramningsprogram.

Tre åtgärder för ekonomisk hållbarhet

- **Höj resultatmålet till minst 3–4 % så snart möjligt. 2 % ger ingen buffert för de strukturella kostnadstryck som bokslutet påvisar.**
- **Inför portföljstyrning av investeringar med ett årligt investeringstak (förslag: 600–800 mnkr). Alla projekt – inklusive Arena, Oasen, Kexet, Handelsområde Biltema och Åsebyberget – konkurrerar om samma ram.**
- **Villkora nya investeringsbeslut av realiserade exploateringsintäkter, inte bara prognostiserade. Genomförandetakten 2025 (0 antagna detaljplaner) motiverar detta krav.**

Underlag: Bokslutsdag 2026-02-26 (presentation till politiken) samt RAM-budget 2027–2032, Kungälv Kommun. Analys utförd av Utvecklingspartiet, mars 2026.
